

**GET UP
SIGN UP**
THE UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS

Svi smo ljudi - Svima nama su potrebna ljudska prava

Desetog decembra
1948. godine
Generalna skupština
Ujedinjenih nacija
(UN) izglasala je

Univerzalnu deklaraciju o pravima čovjeka. Ona je proklamovala da „stvaranje svijeta u kojem će ljudska bića uživati slobodu govora i vjerovanja i biti slobodna od straha i oskudice” je „najveća težnja običnih naroda”.

Još uvijek kamen temeljac sistema ljudskih prava Ujedinjenih nacija, Univerzalna deklaracija je identifikovala ljudska prava - građanska, kulturna, ekonomska, politička i društvena - koja su do današnjeg dana najvažnija za svačije blagostanje. Od tada većina njih su ugrađena u međunarodne ugovore o ljudskim pravima te uvrštena u ustave i zakone mnogih zemalja. Univerzalna deklaracija je pomogla da se ustanovi da su prava čovjeka međunarodna obaveza a ne samo unutrašnji problem jedne države. Ona je postavila princip po kojem su ljudska prava univerzalna i nedjeljiva. To znači da sva ljudska prava pripadaju svima, u svakom trenutku, i da uživanje jedne grupe prava ne može biti na uštrb druge grupe prava.

U 1993. godini međunarodna zajednica koja

broji 171 državu, na Svjetskoj konferenciji Ujedinjenih nacija o pravima čovjeka, opštom saglasnošću je usvojila Bečku deklaraciju i Program akcije. Bečka deklaracija je potvrđena i izgrađena na ovim principima. Ona je otvorila put da se ustanovi funkcija Visokog komesara za ljudska prava i pozvala vlade i UN da se ljudska prava za žene tretiraju kao prioritetno pitanje.

U 1998. godini UN će obilježiti 50-godišnjicu proglašenja Univerzalne deklaracije o pravima čovjeka i započeti petogodišnje razmatranje primjene Bečke deklaracije i Programa akcije. U periodu nakon 1948. godine, Univerzalna deklaracija je postala zakonska obaveza svih država kao dio međunarodnog običajnog prava. Pored toga, sve brojnija međunarodna zajednica je potvrdila i proširila prava Univerzalne deklaracije u čvrsto tijelo međunarodnih standarda o pravima čovjeka. Najprije su dogovorene Međunarodna konvencija o ekonomskim, društvenim i kulturnim pravima i o Civilnim i političkim pravima, a potom su i usvojene u Ujedinjenim nacijama 1966. godine. Od tada, međunarodni sporazumi i standardi o ljudskim pravima su razradili i praktične mjere da bi se spriječili prekršaji kao što su „nestanci” i nezakonita smaknuća. Novi standardi se još uvijek izgrađuju za sprječavanje mučenja,

zaštitu djece u oružanim sukobima i za podršku braniocima ljudskih prava.

Ova zbirka međunarodnih normi o pravima čovjeka sačinjava grupni dogovor vlada, zasnovan na kriteriju po kojem će se ocjenjivati njihovo postupanje sa ljudima koji su pod njihovom jurisdikcijom. Kraj hladnog rata bio je prilika za vlade da obnove svoju privrženost standardima ljudskih prava, da nepristrasno ukazuju na njih prilikom reagovanja na njihovo kršenje u bilo kojem dijelu svijeta. Umjesto toga, vlade su nastavile da zanemaruju svoju obavezu zato što se to sukobljava sa njihovim vlastitim ekonomskim, bezbjednosnim ili političkim interesima.

Usprkos otporu vlada, ljudska prava su duboko ukorijenjena u opšti koncept ljudskog dostojanstva i pravde, kao što to porast broja lokalnih, nevladinih organizacija pokazuje. Borci za ljudska prava, naročito oni čija su prava bila prekršena zbog njihovog stava o ljudskim pravima drugih, pokazuju da je potreba da svi ljudi uživaju sva ljudska prava širokog karaktera. Tvrdnja da lokalne tradicije i vrijednosti su važnije od univerzalnih principa ljudskih prava je neodrživa usprkos njihovim svjedočanstvima.

Univerzalnost ljudskih prava, daleko od osporavanja raznolikosti, može samo imati koristi od njih. Doprinos različitih kultura, kako u užem tako i u širem smislu, obogaćuje naše razumijevanje ljudskih prava. Ako će prava

zacrtna u Univerzalnoj deklaraciji jednoga dana postati stvarnost, ona moraju izražavati sva naša iskustva i sve naše potrebe za ljudskim dostojanstvom i pravdom.

Ipak ponekad, kulturni običaji su podjednako kontekst u kojem se krše ljudska prava kao i kontekst korišten za opravdanje kršenja ljudskih prava. Jedan takav primjer je nasilje nad ženama, koje svoje korijene nalazi u poziciji žene u državi, društvu i porodici. Tokom posljednjih deset godina dokazano je da je ovo jedan od glavnih problema koji onemogućava da žene uživaju svoja ljudska prava. Činjenica da ovakvo kršenje ljudskih prava može biti šireno, nastavljano i odobravano samom tradicijom, ne opravdava njihovo postojanje.

Standardi ljudskih prava UN-a i mehanizam koji se koristi za njihovo ostvarivanje su zanemarili razvoj ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava u korist građanskih i političkih. Ozbiljno i konstantno nastavljanje kršenja građanskih i političkih prava više nego opravdava ovakav stepen pažnje, ali relativno zanemarivanje drugih prava nema opravdanja. Postoji pretpostavka da građanska i politička prava, s obzirom da ona većinom zahtijevaju da se države ne mješaju u živote svojih građana, mogu biti definisana zakonom i primjenjena od strane sudova bez velikih troškova. Tvrdi se da ekonomska, društvena i kulturna prava ne mogu biti prozvana na sudu ili primjenjena od strane sudija iako se ovaj argument sve više dovodi u pitanje od strane stručnjaka za ljudska prava.

Čak i one vlade koje tvrde da postavljaju ekonomska prava ispred građanskih i političkih prava su zakazale da unaprijede razvoj standarda života ili mehanizama koji će njihovom stanovništvu poboljšati uživanje ovih prava.

Hijerarhija ljudskih prava ne postoji. Univerzalna deklaracija o pravima čovjeka priznaje slobodu od straha i slobodu od neimaštine kao dvije strane jedne iste medalje. Narod ne može unaprijediti svoja ekonomska i kulturna prava bez političkog prostora i građanske slobode da to i ostvari. A kršenje građanskih i političkih prava, mučenjima i nepravednim sudskim postupcima, ne doprinosi državnom ekonomskom razvitku. Kao što su ljudska prava nedjeljiva i međusobno ovisna tako je i rad svih boraca za ljudska prava i svih dijelova građanskog društva.

Pažnja koja će u 1998. godini biti poklonjena Univerzalnoj deklaraciji o pravima čovjeka te Bečkoj deklaraciji i Programu akcije je blagovremena.

Ovo je prilika da podsjetimo sami sebe a i sve vlade svijeta da je Univerzalna deklaracija proglašena kao „opšti standard dostignuća za sve ljude i nacije” i da njena zaštita zavisi od svakog pojedinca, svakog društva i svake vlade.

Amnesty International,
International Secretariat,
1 Easton Street,
London WC1X 8DJ,
United Kingdom
Telefon: +44 171 413 5970
Fax: +44 171 956 1157
e-mail: bphillip@amnesty.org

Amnesty International

je kreirao website kao dio svoje kampanje kojom obilježava 50-ogodišnjicu potpisivanja Univerzalne deklaracije o pravima čoveka (UDHR). Ovu website, čiji je pokrovitelj *Excite* - globalna Internet media kompanija - možete posjetiti, i izraziti svoju podršku Univerzalnoj deklaraciji o pravima čoveka *online*, na:

<http://amnesty.excite.com>

